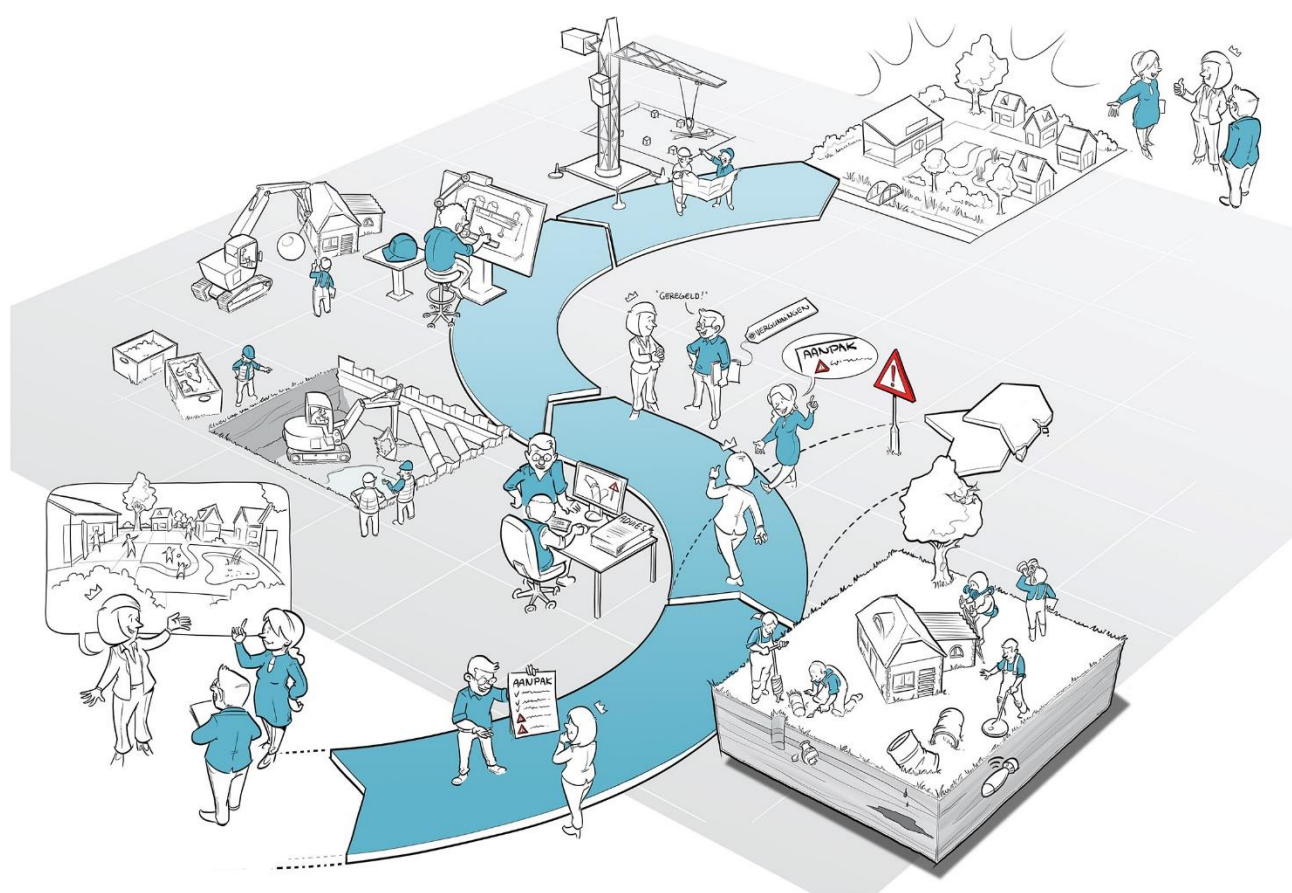


Nader onderzoek Wet natuurbescherming Zaandriehoek, Wormer





Rapport

Nader onderzoek vleermuis Wet natuurbescherming

Locatie : Zaandriehoek, Wormer
Kenmerk : A0992-03/DME/no1
Datum : 04 november 2022

Auteur : Mevr. B. Maste
Vrijgave : Ir. J. van Kolck
Email : bmaste@IDDS.nl
Telefoon : 06 82 099 746

Opdrachtgever : Zaandriehoek Ontwikkel C.V.

© IDDS b.v. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch of anderszins zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de uitgever.

Samenvatting

In opdracht van Zaandriehoek Ontwikkel C.V. is in 2022 een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Zaandriehoek te Wormer. Deze samenvatting beschrijft de belangrijkste resultaten en conclusies van het onderzoek. Voor de volledigheid verwijzen wij u ook naar Hoofdstuk 4 Effectbeoordeling en Hoofdstuk 5 Conclusie.

De opdrachtgever is voornemens om binnen het plangebied woningen te realiseren. De aanwezige vegetatie dient hiervoor verwijderd te worden.

Tijdens de veldbezoeken voor het vleermuisonderzoek zijn drie verschillende soorten vleermuizen waargenomen, dit waren de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Binnen het plangebied zijn geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen. Het plangebied vervult geen functie als zomer-, winter-, kraam- of paarverblijfplaats voor de rosse vleermuis, watervleermuis, gewone-, ruige- en kleine dwergvleermuis. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is niet nodig om de werkzaamheden uit te voeren.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel van het onderzoek	5
1.3	Leeswijzer	5
2.	Opzet van het onderzoek	6
2.1	Onderzoeksgebied	6
2.2	Planvoornemen	6
2.3	Resultaten quickscan Wet natuurbescherming	7
2.4	Onderzoeksmethodiek vleermuizen	8
3.	Resultaten	11
3.1	Bezoek 1: zomer- en kraamverblijven	11
3.2	Bezoek 2: zomer- en kraamverblijven	11
3.3	Bezoek 3: paarverblijven	11
3.4	Bezoek 4: paarverblijven	11
4.	Effectbeoordeling	12
4.1	Vleermuizen	12
5.	Conclusie	13
5.1	Vleermuizen	13
6.	Literatuur en bronvermelding	14
	Bijlage I Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen	15

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

IDDS heeft in opdracht van Zaandriehoek Ontwikkel C.V. nader onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd binnen de Zaandriehoek te Wormer. De voorgenomen plannen betreffen de bouw van woningen binnen het plangebied. Dit nader onderzoek volgde op de door IDDS uitgevoerde quickscan (op 22 december 2021, met kenmerk: A0992-03/DME/qs1), waarin de aanwezigheid van vleermuizen niet kon worden uitgesloten. In Paragraaf 2.3 worden de resultaten van de quickscan verder besproken.

Voordat een ruimtelijke ingreep uitgevoerd kan worden, moet bepaald worden of de uitvoering invloed kan hebben op beschermde soorten en/of gebieden. Hiervoor is het noodzakelijk te bepalen of er sprake is van de aanwezigheid van beschermde soorten of gebieden in, of in de nabijheid van het plangebied. In dit kader is een onderzoek opgestart om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wet natuurbescherming. Het onderhavige rapport beschrijft de bevindingen en conclusie van dit nader onderzoek.

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel is nader te onderzoeken of:

- In het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden verblijfplaatsen van beschermde soorten aanwezig zijn;
- De ingreep een effect heeft op de mogelijk aanwezige beschermde soorten;
- Er maatregelen nodig zijn om een negatief effect op beschermde soorten te voorkomen of te verzachten; en
- Ontheffing van de Wet natuurbescherming benodigd is.

1.3 Leeswijzer

In Hoofdstuk 1 is de aanleiding en het doel van het onderzoek besproken en in Hoofdstuk 2 wordt het onderzoeksgebied en de gebruikte methodiek behandeld. Vervolgens worden de resultaten in Hoofdstuk 3 uiteengezet. In Hoofdstuk 4 is de effectbepaling weergegeven waarbij de resultaten van het nader onderzoek worden gespiegeld aan de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming. Hoofdstuk 5 geeft de conclusie weer. Tot slot wordt een overzicht van de geraadpleegde literatuur gepresenteerd. In Bijlage I worden suggesties gegeven voor natuurvriendelijk bouwen.

2. Opzet van het onderzoek

2.1 Onderzoeksgebied

In onderstaand figuur is een luchtfoto te zien van de ligging van het plangebied. Hierop is te zien dat het plangebied in het centrum van Wormer ligt, langs de Zaan. De omgeving van het plangebied bestaat voornamelijk uit woningen, industrieterrein met kantoren en wegen.



Figuur 1: Overzichtsfoto van de ligging van het plangebied ten opzichte van de directe omgeving.

Het plangebied is circa 33.000 m² groot waarin diverse habitattypen te vinden zijn. Een deel van het plangebied bestaat uit een gazon met enkele aangeplante stadsbomen en struiken. Daarnaast is een gedeelte met een open veld wat als hondenuitlaatplek wordt gebruikt met aan de randen bramenstruiken aanwezig. Enkele delen zijn in gebruik als opslagplaats voor bouwmaterialen voor omliggende projecten. Tevens is een bosschage aanwezig en een klein rieteilandje. Door het plangebied lopen diverse sloten.

2.2 Planvoornemen

De opdrachtgever is voornemens om diverse appartementencomplexen te bouwen binnen het plangebied (Figuur 2). Om dit mogelijk te maken zal al het aanwezige groen verwijderd worden. Tevens zullen de sloten binnen het plangebied gedempt worden. Om aan de eis van watercompensatie te kunnen voldoen zal het rieteilandje aan de oostzijde worden afgegraven om hier een vijver van te maken.



Figuur 2: Planvoornemen met de nieuw te realiseren appartementencomplexen.

2.3 Resultaten quickscan Wet natuurbescherming

In een eerder stadium is door IDDS een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd. Deze quickscan is bekend onder het kenmerk A0992-03/DME/qs1 met datum 22-12-2021 (Van der Meer, 2021). Uit deze quickscan komt het volgende naar voren:

Vleermuizen: tijdens de quickscan is gebleken dat binnen het plangebied twee bomen staan die gebruikt kunnen worden door vleermuizen als verblijfplaats (Figuur 3). Deze twee bomen moeten, alvorens ze gekapt worden, onderzocht worden om te kijken of ze in gebruik zijn als verblijfplaats. De bomen kunnen fungeren als zomer-, individueel winter-, paar- en kraamverblijfplaats voor de rosse vleermuis, watervleermuis, kleine, gewone, en ruige dwergvleermuis. Nader onderzoek moet uitwijzen of de bomen in het plangebied een functie vervullen voor vleermuizen. In de quickscan is ook voorgesteld om nader onderzoek naar de laatvlieger uit te voeren, echter is de laatvlieger een echte gebouwbewoner. Verblijfplaatsen van laatvlieger worden niet in boomholten aangetroffen. Zodoende is geen nader onderzoek uitgevoerd naar de laatvlieger. Verder zijn binnen het plangebied geen uitgesproken lijnvormige landschapselementen aanwezig welke als vliegroute kunnen dienen. Het plangebied kan wel dienst doen als foerageergebied, echter door de aanwezigheid van meerdere weilanden ten zuiden van het plangebied wordt dit niet als essentieel gezien. Nader onderzoek naar essentiële vliegroutes en foerageergebied is daarom niet aan de orde.

Vogels zonder jaarrond beschermd nest: binnen het plangebied kunnen vogels zonder jaarrond beschermd nest broeden. Algemene vogelsoorten die broeden zijn gedurende deze tijd beschermd (grotendeels van 15 februari tot 15 augustus, in gebruik zijnde nesten zijn ook buiten deze periode beschermd). Het advies luidt om de werkzaamheden buiten dit broedseizoen te

laten plaatsvinden of voor het broedseizoen te beginnen en continu door te werken tijdens het broedseizoen zodat vogels niet tot broeden komen in het plangebied. Indien het niet mogelijk is om de werkzaamheden buiten het broedseizoen te starten, dient een broedvogelinventarisatie gedaan te worden door een deskundig ecooloog. Indien tijdens deze inventarisatie broedende vogels aanwezig zijn, moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot het nest verlaten is.



Figuur 3: Potentie beschermde diersoorten binnen het plangebied.

2.4 Onderzoeksmethodiek vleermuizen

De onderzoeksinspanning voor dit nader onderzoek is bepaald aan de hand van de door IDDS uitgevoerde quickscan (op 22 december 2021, met kenmerk: A0992-03/DME/qs1), waarin de aanwezigheid van vleermuizen in het plangebied niet kon worden uitgesloten. Binnen het plangebied geen uitgesproken lijnvormige landschapselementen aanwezig welke als vliegroute kunnen dienen. Het plangebied kan wel dienst doen als foerageergebied, echter door de aanwezigheid van meerdere weilanden ten zuiden van het plangebied wordt dit niet als essentieel gezien.

Bij het uitvoeren van dit onderzoek naar het voorkomen van beschermde vleermuissoorten en de functionaliteit van het leefgebied is gewerkt volgens de richtlijnen die zijn opgesteld door de provincies (Kennisdocumenten, BIJ12) en het landelijk vastgestelde vleermuisprotocol (Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureaus, 2021).

Het vleermuisprotocol stelt dat in het donker 75% van het onderzoeksgebied te overzien moet zijn, anders moet een extra waarnemer(s) worden ingezet totdat hier wel aan voldaan is. Op basis hiervan is de onderzoeksinspanning bepaald. Hierbij zijn strategische locaties voor het voorjaar bepaald en is een looproute voor het najaar vastgesteld (Figuur 4), om zodoende

voldoende zicht over het onderzoeksgebied te krijgen.



Figuur 4: Strategisch gekozen locaties tijdens voorjaarsonderzoek en looproute tijdens najaarsonderzoek.

Het onderzoek is uitgevoerd met batdetectors van het type Elekon Batlogger M en Pettersson D240x met opnameapparatuur. Met deze apparatuur is het mogelijk de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar te maken. In de avond verlaten vleermuizen hun verblijfplaatsen en tijdens de vroege ochtend komen vleermuizen terug. Op deze manier kunnen verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden binnen een plangebied of een landschap worden vastgesteld.

De onderzochte vleermuissoorten en bijbehorende functies zijn weergegeven in Tabel 1. In Nederland zijn (vrijwel) geen kraamverblijven van de ruige dwergvleermuis bekend, de vrouwtjes van deze soort trekken naar Oost-Europa voor de kraamperiode. Desalniettemin is deze functie voor de volledigheid wel meegenomen in dit onderzoek.

Tabel 1: Overzicht van de onderzochte functies (groen) per vleermuissoort.

Soort / functie	Zomer-verblijf	Paar-verblijf	Kraam-verblijf	Massa-winter-verblijf	Essentiële vliegroute	Essentieel foerageergebied
Gewone dwergvleermuis						
Ruige dwergvleermuis						
Kleine dwergvleermuis						
Watervleermuis						
Rosse vleermuis						

In de quickscan kon de laatvlieger uitgesloten worden, daarom zijn in het voorjaar (onderzoek

naar zomer- en kraamverblijven) twee veldbezoeken uitgevoerd. In het najaar (onderzoek naar paarverblijven) zijn eveneens twee veldbezoeken gebracht aan het plangebied. Een overzicht van de veldbezoeken is weergegeven in Tabel 2. Het onderzoek is uitgevoerd door deskundig ecologen D. van der Meer en B. Maste.

Tabel 2: Veldbezoeken vleermuizen, weersomstandigheden en bijzonderheden (Bron: Buienradar).

Bezoek	Datum	Tijd	Zonsondergang/ opgang	Weersomstandigheden	Aantal onderzoekers
1	01-06-2022	21:52 tot 00:10	21:52	Droog, 12°, NW2, helder	2
2	29-06-2022	02:21 tot 05:21	05:21	Droog, 17°, ZO2, helder	2
3	16-08-2022	23:00 tot 01:00	21:04	Droog, 22°, NO2, bewolkt	1
4	06-09-2022	22:00 tot 00:00	20:17	Droog, 21°, NO1, bewolkt	1

3. Resultaten

In dit hoofdstuk zullen de resultaten van de zicht- en audio waarnemingen van de uitgevoerde bezoeken besproken worden. Op deze manier kan een compleet beeld geschetst worden van de situatie ter plaatse.

3.1 Bezoek 1: zomer- en kraamverblijven

Op 1 juni 2022 heeft het eerste bezoek plaatsgevonden. Tijdens dit avondbezoek zijn drie verschillende vleermuizen waargenomen. Na ruim een uur werd eerst één overvliegende laatvlieger waargenomen en niet veel later een overvliegende rosse vleermuis. De meest waargenomen vleermuis was de gewone dwergvleermuis. Deze soort was vanaf ongeveer 22:12 aanwezig in het plangebied. Hierbij foerageerde variërend één, twee of drie individuen binnen het plangebied tussen de boomtoppen. Tijdens bijna het gehele onderzoek zijn enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen, af en toe met een korte tussenpozen waarin geen vleermuisactiviteit werd waargenomen. Binnen het plangebied zijn geen uitvliegende vleermuizen waargenomen uit de boomholtes en daarmee geen verblijven vastgesteld. Tijdens dit bezoek zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld binnen het plangebied.

3.2 Bezoek 2: zomer- en kraamverblijven

Op 29 juni 2022 heeft het tweede bezoek plaatsgevonden waarbij de focus lag op zomer- en kraamverblijven. Bij aankomst in het plangebied bleek dat de boom met loshangend schors niet langer loshangend schors had. Naar alle waarschijnlijkheid is dit van de boom afgevallen door weersomstandigheden. Het onderzoek is desalniettemin met twee ecologen voortgezet om de andere boomholte extra goed in de gaten te kunnen houden. Tijdens dit ochtendbezoek was de vleermuisactiviteit beduidend lager dan tijdens het vorige bezoek. Met een interval van 10 á 15 minuten vloog af en toe een gewone dwergvleermuis door het plangebied. Andere soorten zijn niet waargenomen. Tegen het eind van het onderzoek stak een boomkruiper jong zijn hoofd uit het spechtenhol. Dit betekent dat de boomholte momenteel gebruikt wordt als broedlocatie door de boomkruiper, zodoende kunnen geen vleermuizen in de boomholte verblijven. Invliegende vleermuizen zijn dan ook niet waargenomen. In het najaar zijn hoogstwaarschijnlijk geen broedende vogels meer aanwezig, waardoor de holte vrij zal zijn en mogelijk gebruikt kan worden door vleermuizen als paarverblijfplaats. Tijdens dit onderzoek zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld.

3.3 Bezoek 3: paarverblijven

Op 16 augustus 2022 heeft het derde bezoek plaatsgevonden. Tijdens dit bezoek lag de focus op paarverblijven. Gedurende het bezoek zijn enkel twee foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze deden met enige regelmaat het plangebied aan. Verder vloog rond 23:25 een laatvlieger over. Tijdens dit bezoek is geen baltsactiviteit waargenomen. Daarmee zijn geen paarverblijfplaatsen vastgesteld in het plangebied.

3.4 Bezoek 4: paarverblijven

Op 6 september 2022 heeft het vierde bezoek plaatsgevonden. Dit is het laatste bezoek naar paarverblijven. Tijdens dit bezoek was het erg rustig, enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen zijn waargenomen. Baltsende vleermuizen zijn niet waargenomen. De boomholte wordt door vleermuizen niet gebruikt als paarverblijfplaats. Tijdens dit bezoek zijn geen paarverblijven vastgesteld in het plangebied.

4. Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek getoetst aan de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming (Wnb). Op die manier wordt bepaald of het noodzakelijk is een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

4.1 Vleermuizen

Naar aanleiding van de quickscan blijkt dat binnen het plangebied alleen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig kunnen zijn.

Verblijfplaatsen

In artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb is opgenomen dat het verboden is voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van o.a. vleermuizen te beschadigen of te vernielen. Tevens is het verboden dieren opzettelijk te verstoren. Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Zodoende kan worden uitgesloten dat als gevolg van de geplande werkzaamheden verblijfplaatsen fysiek worden aangetast en individuen worden verstoord. Het planvoornemen leidt niet tot een overtreding van de Wnb. Een ontheffing van de Wnb met betrekking tot vleermuizen is niet noodzakelijk om de werkzaamheden uit te kunnen voeren.

5. Conclusie

In dit hoofdstuk zijn nogmaals kort de conclusies weergegeven naar aanleiding van de resultaten van het uitgevoerde nader onderzoek.

5.1 Vleermuizen

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Een ontheffing van de Wnb is niet nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren. Een overzicht van de vleermuis bevindingen is weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 3: Overzicht van de functies van het plangebied voor vleermuizen.

Soort / functie	Zomer-verblijf	Paar-verblijf	Kraam-verblijf	Massa-winter-verblijf	Essentiële vliegroute	Essentieel foerageergebied
Gewone dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	N.v.t	N.v.t	N.v.t
Ruige dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	N.v.t	N.v.t	N.v.t
Kleine dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	N.v.t	N.v.t	N.v.t
Watervleermuis	Nee	Nee	Nee	N.v.t	N.v.t	N.v.t
Rosse vleermuis	Nee	Nee	Nee	N.v.t	N.v.t	N.v.t

6. Literatuur en bronvermelding

Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten Soorten - Natuurbescherming, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht

Broekhuizen, S. e.a., 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren.

Diets, C., Kiefer, A, 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Netwerk Groene Bureaus en Zoogdierverseniging, 2020. Vleermuisprotocol 2021. Zeisterweg 14, Odijk

Van der Meer, D., 2021. Quickscan Wet natuurbescherming Zaandriehoek, Wormer. IDDS, Noordwijk.

Internetbronnen

www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.zoogdierverseniging.nl

www.bij12.nl

www.waarneming.nl

Bijlage I Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet natuurbescherming geven wij in relatie tot de voorgenomen ontwikkelingen de volgende aanbevelingen met als doel de ecologische structuren in de omgeving te versterken.

Vleermuizen

Nieuwbouw

Spouwmuren zijn uitermate geschikt voor vleermuizen. Geschikte permanente verblijfplaatsen kunnen worden gecreëerd door bij de nieuwbouw een spouwmuur te realiseren van ten minste 2 centimeter diep. Invliegopeningen in de vorm van open stootvoegen van 1,5 tot 2 cm breed geven dwergvleermuizen toegang tot de spouwmuur. Laatvliegers hebben wat meer ruimte nodig om in te vliegen, namelijk tussen de 1,8 en 2 centimeter. Bij het gebruik van isolatie aan de binnengevel is het noodzakelijk ervoor te zorgen dat er kunststof gaas wordt aangebracht met een maaswijdte van 3 tot 10 millimeter om vleermuizen de mogelijkheid te bieden te zich vast te klampen. De stootvoegen moeten zich op ten minste 3 meter hoogte bevinden en niet boven ramen of deuren geplaatst.

Als het niet gewenst is dat vleermuizen zich vrij door de spouwmuur bewegen, is het in metselen van vleermuisstenen een goed alternatief (Figuur 5). De ruimte in een inmetzelsteen is beperkt. Het is dan ook raadzaam inmetzelstenen te koppelen zodat een grotere verblijfplaats ontstaat.



Figuur 5: Voorbeeld van inmetzelstenen (bron: Vivarapro.nl).

Renovatie

Als een bestaande spouwmuur wordt geïsoleerd blijft er vaak te weinig ruimte over om nog te kunnen functioneren als potentiële verblijfplaats voor vleermuizen. Het is dan nog wel mogelijk inmetzelstenen (Figuur 6) aan te brengen tussen het binnen- en buitenblad van de spouwmuur.



Figuur 6: Voorbeeld van inmetzelstenen (bron: Vivarapo).

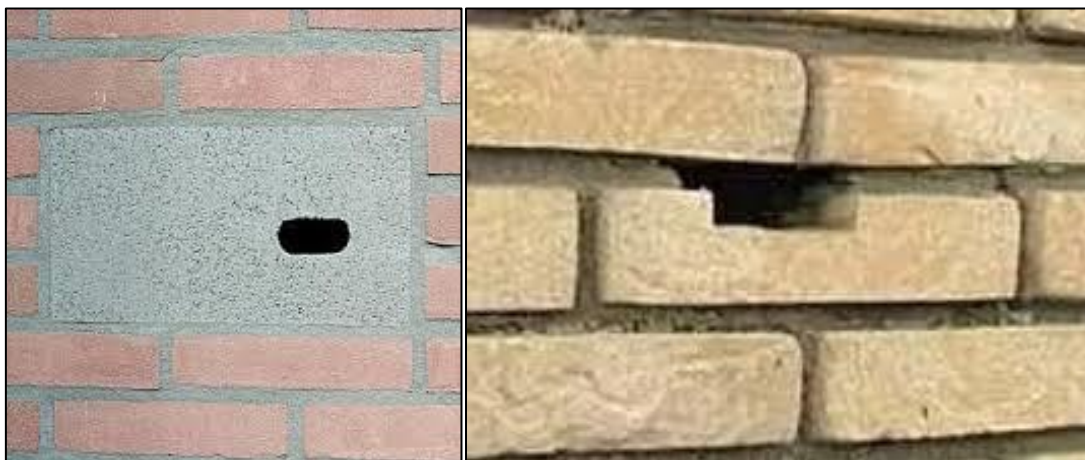
Boeiboorden of gevelbetimmering kan ook een verblijfplaats bieden aan vleermuizen. Door een opening van 2,5 centimeter vrij te houden tussen de gevel en de betimmering wordt een potentiële verblijfplaats gerealiseerd (Figuur 7). Het is belangrijk dat de vleermuizen grip hebben, dus de wand moet ruw zijn.



Figuur 7: Voorbeeld van toegankelijke boeiboorden (links) en nokvorst (rechts).

Gierzwaluw

Voor gierzwaluwen kan onder andere gebruik gemaakt worden van inmetselkasten in de gevel en nestpannen op het dak (Figuur 8). De neststenen kunnen zowel zichtbaar als onzichtbaar in de gevel worden verwerkt.



Figuur 8: Inmetstelstenen zichtbaar (links) en onzichtbaar (rechts) in de gevel.

Bij het aanbrengen van neststenen in de gevel is het van belang rekening te houden met de mate van opwarming van de neststenen. De neststenen moeten bij voorkeur in noordelijk of oostelijk gerichte gevels worden aangebracht of onder de schaduw van een overstek.

Ook in nestpannen op het dak kan de temperatuur snel oplopen. Deze moeten onder geen beding op zuidelijk of westelijk gerichte daken worden gelegd. De kans is groot dat de jongen dit niet overleven. Zeker als de daken zijn geïsoleerd, kan warmte niet meer ontsnappen en is oververhitting een reëel gevaar. Gaten in overstekken en dakgootomlijstingen bieden goede mogelijkheden voor gierzwaluwen om te nestelen. De temperatuur in dit soort betimmeringen is beter gereguleerd en het is goed aan te vliegen door de soort. In Figuur 9 enkele voorbeelden.



Figuur 9: Nestpan voor de gierzwaluw (links) en gaten in dakgootomlijsting (rechts).

Huismus

Voor huismussen kan heel gemakkelijk nestruimte worden gerealiseerd door het (ver)plaatsen van vogelschroot tot onder de derde rij dakpannen. Op deze manier wordt voldaan aan het Bouwbesluit, maar blijft het dak beschikbaar voor de huismus. Bij huismussen moet rekening worden gehouden met de eisen die de soort stelt aan zijn omgeving. Om te kunnen functioneren als broedlocatie moet op zeer korte afstand voldoende dekking en voedsel aanwezig in de vorm van inheemse bomen en planten. Soorten als liguster, lijsterbes, sleedoorn, meidoorn en vlier zijn hier heel geschikt voor.

Insectenhôtels

Door insectenhôtels te plaatsen in een voedselrijke omgeving met veel inheemse bloemen



kunnen insecten worden gelokt. Het is van belang om goed te letten op de grootte en diepte van het insectenhotel en deze te plaatsen op een zonnige plek om deze succesvol te laten zijn. Een insectenhotel kan de diversiteit lokaal vergroten en de insecten vormen een goede voedselbron voor vogels en vleermuizen.

Checklist groen bouwen

Verstedelijking draagt bij aan het verlies van biodiversiteit, maar de bouw biedt ook kansen. Voor sommige dieren zijn onze steden en dorpen zelfs het belangrijkste leefgebied. Daar kan iedereen een steentje aan bijdragen.

Met de Checklist Groen Bouwen kan iedere bouwonderneming, architect of projectontwikkelaar zijn projecten en ontwerpen natuurvriendelijker maken. Het beantwoorden van enkele simpele ja/nee vragen leidt tot eenvoudige soortbeschermingsmaatregelen.

Kijk voor meer informatie op:
www.checklistgroenbouwen.nl
www.bouwnatuurinclusief.nl